

Lausuntopyyntö koskien pelastuslaitosten henkilöva- rausohjeen luonnosta

Sisäministeriön pelastusosasto on yhteistyössä Puolustusvoimien pääesikunnan kanssa valmistellut luonnoksen ohjeeksi henkilövarausten tekemisestä hyvinvointialueiden pelastuslaitoksille. Ohjeen tarkoituksena on helpottaa henkilövarausten käsittelyä pelastuslaitoksissa, sekä edistää pelastuslaitosten ja Puolustusvoimien välistä yhteistyötä yhdenmukaistamalla ja tarkentamalla henkilövarauksiin liittyviä menettelytapoja.

Lausuntopyyntö

Sisäministeriön pelastusosasto pyytää lausuntoja ohjeluonnoksesta. Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 19.12.2025 joko Vahva-asianhallintajärjestelmän kautta tai lähettämällä ne sisäministeriön kirjaamoon (kirjaamo.sm@gov.fi) ja mainitsemalla viitteenä diaarinumero VN/32329/2025.

Käännöspalveluiden ruuhkautumisen takia ohjeen ruotsinkielinen versio valmistellaan lausuntojen perusteella tehtyjen tarkennusten jälkeen.

Valmistelijat

Lisätietoja antaa tarvittaessa erityisasiantuntija Ville Koitto, p. 0295 488 233, ville.koitto@gov.fi

Varautumisjohtaja

Jussi Korhonen

Erityisasiantuntija

Ville Koitto

Liitteet Ohje henkilövarausten tekemisestä hyvinvointialueiden pelastuslaitoksille (luonnos)

Jakelu Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

Etelä-Savon hyvinvointialue
Helsingin kaupunki, sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Kainuun hyvinvointialue
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Kymenlaakson hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Satakunnan hyvinvointialue
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Varsinais-Suomen hyvinvointialue

Tiedoksi Puolustusvoimien pääesikunta

VN/32329/2025-SM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Ohje henkilövarausten tekemisestä hyvinvointialueiden pelastuslaitoksille

LUONNOS

Sisäministeriö, pelastusosasto

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Publication distribution

**Institutional Repository
for the Government
of Finland Valto**

julkaisut.valtioneuvosto.fi

[Tuplaklikkaa ja kirjoita ministeriö](#)

Klikkaa ja valitse tekijänoikeustaso

ISBN pdf: [VNK täyttää](#)

ISSN pdf: [VNK täyttää](#)

ISBN painettu: [VNK täyttää](#)

ISSN painettu: [VNK täyttää](#)

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2024 Finland ([kieliversioissa](#))

Paino: Grano Oy, 2024

Napsauta ja kirjoita julkaisun otsikko
Napsauta ja kirjoita julkaisun alaotsikko

VNK täyttää, sarja ja numero		Teema	Napsauta ja kirjoita
Julkaisija	Napsauta ja kirjoita ministeriö		
Tekijä/t	Napsauta ja kirjoita		
Toimittaja/t	Napsauta ja kirjoita		
Yhteisötekijä	Napsauta ja kirjoita		
Kieli	Napsauta ja kirjoita	Sivumäärä	VNK täyttää
Tiivistelmä	Napsauta ja kirjoita tiivistelmä, enintään 1 400 merkkiä. Paina kappaleen lopussa Enter.		
Klausuuli	VNK täyttää		
Asiasanat	Napsauta ja kirjoita https://finto.fi/juho/fi/		
ISBN PDF	VNK täyttää	ISSN PDF	VNK täyttää
ISBN nid.	VNK täyttää	ISSN painettu	VNK täyttää
Asianumero	Napsauta ja kirjoita	Hankenumero	Napsauta ja kirjoita
Julkaisun osoite	VNK täyttää		

Napsauta ja kirjoita otsikko ruotsiksi
Napsauta ja kirjoita alaotsikko ruotsiksi

VNK täyttää, sarjanimi ja numero		Tema	Napsauta ja kirjoita
Utgivare	Napsauta ja kirjoita ministeriö		
Författare	Napsauta ja kirjoita		
Redigerare	Napsauta ja kirjoita		
Utarbetad av	Napsauta ja kirjoita		
Språk	Napsauta ja kirjoita	Sidantal	VNK täyttää
Referat	Napsauta ja kirjoita tiivistelmä, enintään 1 400 merkkiä. Paina kappaleen lopussa Enter.		

Klausul	VNK täyttää		
Nyckelord	Napsauta ja kirjoita https://finto.fi/juho/fi/		
ISBN PDF	VNK täyttää	ISSN PDF	VNK täyttää
ISBN tryckt	VNK täyttää	ISSN tryckt	VNK täyttää
Ärendenr.	Napsauta ja kirjoita	Projektnr.	Napsauta ja kirjoita
URN-adress	VNK täyttää		

Napsauta ja kirjoita otsikko englanniksi
Napsauta ja kirjoita alaotsikko englanniksi

VNK täyttää, sarjanimi ja numero	Subject	Napsauta ja kirjoita
Publisher	Napsauta ja kirjoita	
Author(s)	Napsauta ja kirjoita	
Editor(s)	Napsauta ja kirjoita	
Group author	Napsauta ja kirjoita	
Language	Pages	VNK täyttää
Abstract	Napsauta ja kirjoita tiivistelmä enintään 1 400 merkkiä. Paina kappaleen lopussa Enter.	
Provision	VNK täyttää	
Keywords	Napsauta ja kirjoita https://finto.fi/juho/fi/	
ISBN PDF	VNK täyttää	ISSN PDF VNK täyttää
ISBN printed	VNK täyttää	ISSN printed VNK täyttää
Reference no.	Napsauta ja kirjoita	Project no. Napsauta ja kirjoita
URN address	VNK täyttää	

Sisältö

1	Ohjeen tarkoitus	8
2	Oikeusohjeet.....	9
3	Yleistä varaamisesta	10
4	Varaushakemuksen laatiminen	11
4.1	Varaajan tiedot	12
4.2	Henkilön tiedot	13
5	Hakemuksen lähettämisen jälkeen	14
6	Muuta huomioitavaa	15
6.1	Pelastuslaitoksen varaamien henkilöiden ylentäminen reservissä.....	15
6.2	Ei-asevelvollisten henkilöiden palvelussuhde poikkeusoloissa	15
	Lähteet	16

VNK TÄYTTÄÄ, MINISTERIÖN JULKAISUSARJAN NIMI JA JULKAISUN VUOSI : SARJANUMERO.

NAPSAUTA JA KIRJOITA ESIPUHEEN OTSIKKO

Napsauta ja kirjoita teksti. Paina kappaleen lopussa Enter.

Napsauta ja kirjoita Allekirjoittajan nimi.

Napsauta ja kirjoita julkaisukuukausi ja -vuosi, esim. Huhtikuu 2018

1 Ohjeen tarkoitus

Ohjeen tarkoituksena on helpottaa henkilövarausten käsittelyä pelastuslaitoksissa, ja edistää pelastuslaitosten ja Puolustusvoimien välistä yhteistyötä yhdenmukaistamalla ja tarkentamalla henkilövarauksiin liittyviä menettelytapoja. Lisäksi ohjeella pyritään osaltaan varmistamaan, että pelastuslaitoksilla ja Puolustusvoimilla on molemmilla riittävästi tehtäviin koulutettua ja pätevää henkilöstöä myös poikkeusoloissa. Ohje on laadittu kesällä 2025 yhteistyössä Puolustusvoimien Pääesikunnan kanssa.

2 Oikeusohjeet

Asevelvollisuuslain (1438/2007) 2 §:n mukaan jokainen miespuolinen Suomen kansalainen on asevelvollinen sen vuoden alusta, jona hän täyttää 18 vuotta, sen vuoden loppuun, jona hän täyttää 60 vuotta, jollei kyseisessä laissa jäljempänä toisin säädetä.

Asevelvollisuuslain 89 §:n 1 momentin mukaan asianomaisen viraston, laitoksen, yhteisön tai muun työnantajan hakemuksesta liikekannallepanon varalta palvelukseen voidaan jättää määrääjäksi tai toistaiseksi kutsumatta julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa tai siihen rinnastettavassa tehtävässä olevia, erityisen ammatin harjoittajia sekä muita, joiden palvelukseen kutsuminen saattaisi vaarantaa Puolustusvoimien varustamista tai ylläpitoa, yleistä taloutta tai muita yleisiä etuja.

Asevelvollisuuslain 89 §:n 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettu hakemus tehdään aluetoimistolle, joka päättää hakemuksen hyväksymisestä. Aluetoimisto voi peruuttaa tekemänsä hyväksymispäätöksen, jos vapauttamisen edellytyksissä on tapahtunut olennainen muutos. Pääesikunta antaa tarkempia määräyksiä hakemusmenettelystä.

Naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (285/2022) 1 §:n mukaan nainen voidaan kirjallisesta hakemuksesta ottaa varusmiespalvelusta vastaavaan vapaaehtoiseen asepalvelukseen.

Siviilipalveluslain (1146/2007) 67 §:n mukaan siviilipalveluskeskus voi työnantajan hakemuksesta jättää siviilipalvelusvelvollisen määräämättä ylimääräiseen palvelukseen ja liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen, jos siviilipalvelusvelvollisen määrääminen palvelukseen saattaisi vaarantaa yleistä taloutta tai muita yhteiskunnan kannalta merkityksellisiä yleisiä etuja.

Lainsäädännön lisäksi ohjeen taustalla on Puolustusvoimien Pääesikunnan operatiivisen osaston määräyksen HN618 liite 2 (*HENKILÖSTÖN VARAAMISOHJE VARAAJILLE*).

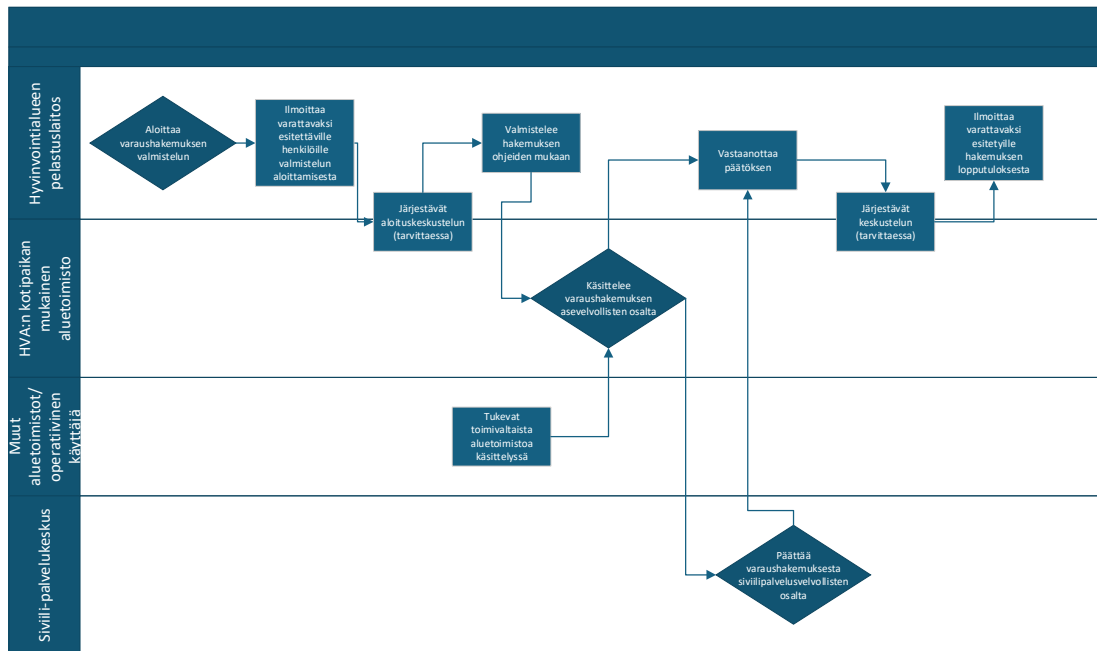
3 Yleistä varaamisesta

Asevelvollinen voidaan jättää kutsumatta palvelukseen yleisen tai sotilaallisen edun vuoksi. Toimenpidettä, jolla tämä toteutetaan, kutsutaan henkilövaraamiseksi (= VAP, varattu poikkeusolojen tehtävään). Hyvinvointialueen pelastuslaitos lähettää varaushakemuksen sähköisenä siihen Puolustusvoimien aluetoimistoon, jonka alueella hyvinvointialueen yritys- ja yhteisötunnukseen (y-tunnus) liitetty kotipaikka sijaitsee.

Hakemus ratkaistaan kunkin hakemuksessa mainitun henkilön osalta erikseen. Päätöksen tekee se aluetoimisto, jonka alueella tarkasteltavan henkilön kotipaikka sijaitsee. Päätös voi olla hyväksyvä tai hylkäävä. Hylkäävä päätös tarkoittaa, että Puolustusvoimat on sijoittanut henkilön omaan sodan ajan joukkoonsa, ja voi käskää henkilö kertausharjoitukseen tai palvelukseen liikekannallepanossa.

Hakemuksen hyväksyminen tarkoittaa, että Puolustusvoimat ei käske vapautuksen saanutta henkilöä palvelukseen liikekannallepanossa, mutta voi käskää henkilön kertausharjoitukseen. Pelastuslaitoksen varaaman henkilön käskeminen kertausharjoitukseen voisi tulla kyseeseen esimerkiksi, jos henkilö on ammattiosaamisensa perusteella tarpeellinen kouluttajatehtäviin.

Henkilövarausprosessi on kuvattu pääpiirteissään kaaviossa 1.

Kaavio 1 Henkilövarausprosessi ja siihen liittyvät vastuut

4 Varaushakemuksen laatiminen

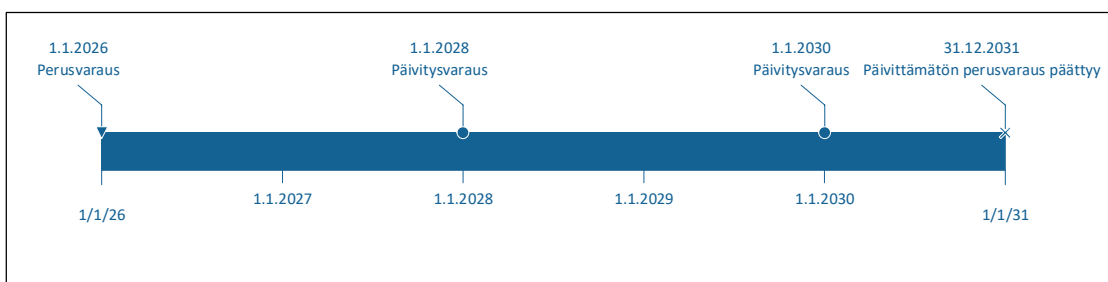
Ajantasaiset ohjeet varauksen teknisestä toteutuksesta, hakemisessa käytettävät sähköiset lomakkeet sekä aluetoimistojen yhteystiedot löytyvät Puolustusvoimien verkkosivuilta. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö on antanut Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstövarausohjeen (VAP) hyvinvointialueille (VN/12352/2024), joka on myös huomioitava varauksia valmisteltaessa.

Varaamiseen liittyvät menettelyt tulee koordinoita hyvinvointialueen sisäisesti organisaatioiden välillä. Pelastuslaitos vastaa ensisijaisesti oman virassa tai toimessa olevan henkilöstönsä varaamisesta, ellei hyvinvointialueella sisäisesti muuta päätetä. Lisäksi pelastuslaitos varaa pelastustoimen tehtävissä käytettävien vapaaehtoisten organisaatioiden, kuten sopimuspälokuntien, henkilöstön. Pelastuslaitos voi tarvittaessa esittää varattavaksi myös muiden organisaationsa ulkopuolisten palveluntuottajien henkilöstöä. Kysymykseen voisivat tulla esimerkiksi meripelastusseurojen jäsenet, rauniokoirien ohjaajat, työkoneiden kuljettajat ja logistiikkayritysten henkilöstö. Pelastuslaitoksen ulkopuolisten henkilöiden varausesityksien tarpeellisuutta on harkittava sitä tarkemmin, mitä kauempana kyseinen henkilö on pelastuslaitoksen ydintoiminnoista.

Varaus on luonteeltaan joko *perusvaraus* tai *päivitysvaraus*. Perusvaraus tehdään, kun varaaja laatii varaushakemuksen ensimmäistä kertaa tai varaajan organisaatiossa tai henkilöstössä tapahtuu huomattavia muutoksia. Huomattavaksi muutokseksi katsotaan yli sata (100) muutosta.

Päivitysvaraus tehdään päivitettäessä henkilöitä tai organisaation muutosta. Päivitysvarauksessa varaushakemukseen ilmoitetaan ne varatut henkilöt, jotka eivät ole enää varaajan palveluksessa sekä heidät korvaava henkilöstö ja henkilöllisäykset. Pelastuslaitoksen on syytä tehdä koko henkilöstön kattava päivitysvaraus kahden vuoden välein. Yleisesti käytetty tapa on päivittää päätoimisen ja sopimushenkilöstön varaukset vuorovuosina.

Yksittäisten ratkaisevan tärkeiden henkilöiden (katso tärkeystunnusten määrittäminen kohdasta *Henkilön tiedot*) tapauksessa varausesitys voidaan tehdä välittömästi heidän aloittaessaan tai lopettaessaan pelastuslaitoksen palveluksessa.

Kaavio 2 Esimerkki varauksien aikataulutuksesta

Varattavaksi esitetään ainoastaan asevelvollisia. Esityksessä ei saa olla yli 60-vuotiaita tai kuluvan vuoden aikana 60 vuotta täyttäviä henkilöitä. Samoin naisia, jotka ovat syn-

tyneet ennen vuotta 1970, tai jotka on jo aikaisemmassa hakemuksessa jätetty käsittelemättä puuttuvan asevelvollisuuden vuoksi, ei pidä esittää. Esitettävien henkilöiden tulee olla Suomen kansalaisia.

Varattavaksi henkilöiksi tulisi esittää ensisijaisesti yli 35-vuotiaita henkilöitä. Poikkeusolojen pelastustoiminnan ja pelastustoimen väestönsuojelutehtävien erityispiirteiden takia pelastuslaitosten on kuitenkin esitettävä varattavaksi käytännössä koko henkilöstönsä.

Varausesityksen tekemiseen ei tarvita henkilön itsensä suostumusta. Asianosaiselle on kuitenkin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ilmoitettava, että hänet tullaan varaanmaan pelastuslaitoksen organisaatioon. Asia kannattaa ilmoittaa, kun henkilö nimitetään pelastuslaitoksen virkaan tai toimeen, tai kun henkilö liittyy sopimuspalokuntaan. Lisäksi asiasta on hyvä tiedottaa koko henkilöstöä aina kun päivitysvarausta ryhdytään valmistelemaan.

4.1 Varaajan tiedot

Varaajasta on hakemuksessa esitettävä:

- Varaajan nimi
- Varaajan posti- ja käyntiosoite
- Asianhoitajan nimi ja yhteystiedot
- Yritys- ja yhteisötunnus (Y-tunnus)
- Varaajan toimipaikkatunnus

Varaajan toimipaikkatunnusta voidaan käyttää silloin kun pelastuslaitoksella ei ole omaa, hyvinvointialueesta erillistä y-tunnusta. Toimipaikkatunnusta kannattaa käyttää erottelemaan pelastuslaitoksen päätoiminen henkilöstö sopimushenkilöstöstä, jolloin hakemuksen käsittely on sekä pelastuslaitoksen että aluetoimiston kannalta helpompaa. Mikäli pelastuslaitos vastaa koko hyvinvointialueen henkilöstövarausten valmistelusta, voidaan toimipaikkatunnuksia käyttää myös hyvinvointialueen muiden henkilöstöryhmien yhteydessä.

Toimipaikalla ei tässä yhteydessä tarkoiteta esimerkiksi paloasemaa, paloasemaryhmää tai yksittäistä sopimuspalokuntaa, joten toimipaikkatunnusten luominen edellisten perusteella ei ole tarkoituksenmukaista.

Toimipaikkatunnusten luomisesta ja käyttöperiaatteista on sovittava hakemuksen vastaanottavan aluetoimiston kanssa jo hakemusta valmisteltaessa.

4.2 Henkilön tiedot

Varattavista henkilöistä ilmoitetaan seuraavat pakolliset tiedot:

- henkilötunnus
- sukunimi ja etunimet
- tärkeystunnus

Tärkeystunnuksella kuvataan varattavaksi esitettävän henkilön merkitystä organisaation toiminnalle häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Alue toimiston päätöksessä huomioidaan esitettävien henkilöiden tärkeystunnukset, ja ne ovat paras pelastuslaitoksen käytössä oleva keino vaikuttaa alue toimiston päätöksentekoon. Siten ei ole tarkoituksenmukaista määrittää esimerkiksi koko päätoimista henkilöstöä ratkaisevan tärkeäksi, sillä tällöin toiminnan kannalta keskeisimmät henkilöt eivät erotu massasta.

Tärkeystunnukset ja niiden sisältö

- RT (ratkaisevan tärkeä) = Tärkeimmät johto- ja muut pitkälle erikoiskoulutetut henkilöt, joita ei voida korvata.
- HT (hyvin tärkeä) = Henkilöt, jotka pakottavassa tapauksessa voidaan koulutuksen jälkeen korvata toisilla samoihin tehtäviin pystyvillä henkilöillä.
- T (tärkeä) = Henkilöt, jotka voidaan pakottavassa tapauksessa korvata toisilla samoihin tehtäviin pystyvillä henkilöillä.

Pelastuslaitoksen on määritettävä tärkeystunnus kullekin varattavaksi esitettävälle henkilölle erikseen kokonaisvaltaista harkintaa käyttäen. Toisin sanoen vain yhteen tekijään, kuten virka-asemaan, perustuvaa tärkeystunnuksen määrittämistä tulee välttää. Tärkeystunnuksen määrittämisessä huomioon otettavia tekijöitä ovat muun muassa erityisosaaminen, tehtävä ja asema organisaatiossa, sekä henkilökohtaiset ominaisuudet.

5 Hakemuksen lähettämisen jälkeen

Aluetoimisto tekee päätöksen kunkin hakemuksessa esitetyn henkilön kohdalla erikseen. Aluetoimisto tekee päätöksen yhteistyössä henkilön kotipaikkakunnan mukaisen aluetoimiston ja operatiivisen loppukäyttäjän (sodan ajan joukko, johon henkilö on alun perin suunniteltu sijoitettavaksi) kanssa. Päätöksessä huomioidaan henkilön sodan ajan sijoitus Puolustusvoimien organisaatiossa sekä pelastuslaitoksen henkilölle määrittämä tärkeystunnus. Aluetoimisto toimittaa hakemusta koskevan päätösasiakirjan muutaman kuukauden kuluessa siitä, kun pelastuslaitos on lähettänyt hakemuksen.

Aluetoimisto välittää siviilipalveluksen suorittaneita henkilöitä koskevat hakemukset Siviilipalveluskeskukselle, joka on asiassa päätösvaltainen viranomainen. Aluetoimisto tiedottaa varaavaa pelastuslaitosta kirjallisesti hakemuksen käsittelyvastuun siirtämisestä. Siviilipalveluskeskus toimittaa pelastuslaitokselle päätöksensä sen tehtyään.

Mikäli aluetoimiston päätöksen voidaan arvioida johtavan pelastuslaitoksen toiminnan vaarantumiseen poikkeusoloissa, voidaan päätöksestä käydä molemminpuolinen keskustelu. Tämä saattaa tulla kyseeseen esimerkiksi, jos aluetoimisto hylkää huomattavan osan (enemmän kuin noin viisi prosenttia) hakemuksessa varattavaksi esitetyistä henkilöistä. Niin ikään useampien tärkeystunnuksilla RT tai HT merkittyjä henkilöitä koskevien hakemusten hylkääminen on syytä keskustella läpi.

Pelastuslaitoksen on ilmoitettava aluetoimiston päätöksestä henkilöille, joita päätös koskee.

6 Muuta huomioitavaa

6.1 Pelastuslaitoksen varaamien henkilöiden ylentäminen reservissä

Pelastuslaitoksen varaama henkilö voidaan ylentää reservissä. Tehtävän, johon henkilö on varattu, tulee vastata ylennysesityksessä esitetyn sotilasarvon mukaista esimiesasemaa ja organisaatiotasoa. Lisäksi henkilön ylentämiselle asetetaan yleensä myös muita ehtoja, kuten riittävää määrää rinnasteisia kertausharjoitusvuorokausia.

Pelastuslaitoksen varaaman henkilöstön ylentämiseen liittyvää menettelyä ja perusteita käsitellään tarkemmin Puolustusvoimien reserviin tai varareserviin kuuluvan asevelvollisen ylentämistä koskevissa ohjeissa, jotka löytyvät Puolustusvoimien verkkosivuilta.

6.2 Ei-asevelvollisten henkilöiden palvelussuhde poikkeusoloissa

Edellä todetun mukaisesti varattavaksi ei esitetä henkilöitä, jotka eivät ole asevelvollisia. Tällaisten henkilöiden palvelussuhde pelastuslaitokseen säilyy myös poikkeusoloissa. Henkilöille on ilmoitettava asiasta.

Lähteet

Asevelvollisuuslaki 1438/2007

Laki naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta 285/2022

Siviilipalveluslaki 1146/2007